

Forord

Gunnar Hamnøy har siden slutten av sekstitallet hatt et brennende ønske om å dele et viktig budskap. Gjennom arbeidet sitt i Misjonssambandet og i bistandsorganisasjonen North South Partnership Aid har han fått være med på mye. Han har formidlet evangeliet, knyttet nære relasjoner og bidratt til bedre levekår for barn og familier som lever under forhold de færreste av oss kan forestille oss.

Fra den enkle oppveksten på Sunnmøre fikk han tidlig inspirasjon til å være frimodig med troen sin på Jesus. Livet hans har blitt et rikt og spennende liv – et liv som kan inspirere andre til å bruke sine egne talenter for å gjøre godt for andre.

Navnet mitt er Per Gunnar. Som eldste sønn av Gunnar Hamnøy har jeg levd godt med navnelikheten, men noen misforståelser har jo oppstått. På starten av nittitallet var jeg tjuefire år og ansatt i Misjonssambandet i Sunnmøre og Romsdal. Jeg hadde fått i oppdrag å dra til Bud bedehus i Romsdal for å ha møter der alene. Den første kvelden var salen full. Den andre kvelden var forsamlingen betydelig mindre – for folk hadde lest feil på plakaten. De trodde det var Gunnar som skulle ha møteuke.

Det ble ikke predikant av meg, men denne boken skal handle om en som ble det. Faren min, en mann som hele sitt liv, siden han var liten gutt, har eksponert seg for oppmerksomhet. Det er alltid kort vei fra idé til handling, ofte kortere

enn folk flest forventer. Derfor har han gjennom et helt liv fått mye oppmerksomhet av mange og sitter igjen med unike opplevelser og erfaringer. Han har også hatt god struktur på mye i livet sitt. Gjennom bøker og personlige notater har han dokumentert det meste han har vært igjennom av hendelser. Dette har han skrevet ned og gitt til oss i familien.

Etter avtale med pappa har jeg fått lov til å dra ut essensen av hans levde liv og sette det sammen til en bok – en bok jeg skriver både som sønn og som formidler av et livsverk. Han har selv skrevet en biografi som han kun har gitt til nærmeste familie. Jeg har fått lov til å bearbeide stoffet slik at alle som er interessert i hans liv kan få innblikk i hvordan det har vært. Med disse ordene håper jeg det vil bli mulig å forstå hvordan og hvorfor Gunnar Hamnøy har fått være en viktig og sentral person for mange mennesker i både inn- og utland.

Som sønn har jeg observert en far som på mange måter er en rollemodell. Han er uredd, full av pågangsmot og har et stort hjerte for de som særlig trenger å bli sett. Mange kjenner nok Gunnars virke fra bedehus og kirker, og forbinder ham med misjonsfortellinger fra Afrika, Sør-Amerika og Asia. Men også hjemme på Skodje har han hatt en rolle jeg har beundret ham for. Når det kommer nye landsmenn til bygda, er ikke Gunnar sen med å banke på døren og ønske velkommen. Han har vært en døråpner for mange flyktninger inn i lokalmiljøet. Folk som har slitt med ulike vanskeligheter, har banket på døren hjemme i Stampeveien. De visste at hos Gunnar ville de ikke møte fordømmelse, men forståelse og et lyttende øre. Han er heller ikke redd for å hjelpe mennesker i sorg og vanskeligheter. Min mor Eva har alltid måttet ha fryseren full av bakverk, i tilfelle Gunnar inviterte med seg noen hjem.

Å skrive en bok om pappa handler ikke bare om å doku-

mentere et liv – det handler om å bevare et vitnesbyrd. Gjennom hele sitt voksne liv har Gunnar engasjert seg helhjertet i forkynnelsen av Guds ord, ikke minst gjennom nesten femti år som ansatt i Misjonssambandet. Han har også drevet med hjelpearbeid blant barn og unge i slummen i Nairobi, spesielt gjennom organisasjonen NSP Aid. Historien hans er et sterkt eksempel på hvordan én enkelt persons mot, tro og utholdenhet kan forandre liv og lokalsamfunn. Samtidig gir den et innblikk i nasjonalt og internasjonalt misjons- og bistandsarbeid – ikke sett fra storslagne kontorer og politiske talerstoler, men fra grasrota. Fra en nordmann som turte å si ja. Gunnars liv og virke er også et sterkt kristent vitnesbyrd om å følge sitt kall og stå i tjeneste for andre, uavhengig av motgang og begrensede ressurser. Han er kjent for sin ærlighet, humor og jordnærhet, og nettopp dette gjør historien hans både inspirerende, rørende og livsnær.

Jeg håper denne boken om Gunnar vil gi mot til unge som ønsker å utgjøre en forskjell, inspirasjon til voksne som kjenner på livets ansvar – og ikke minst at den vil sørge for at et viktig kapittel i norsk misjonshistorie ikke blir glemt. Gunnar har vært flink til å skrive ned spennende historier fra et liv utenom det vanlige. Et liv i overbevisning om at det finnes *én* som kan gi nytt liv til alle, og som har ofret livet sitt for det. Gunnar beskriver forholdet til Misjonssambandet som et kjærlighetsforhold. Men han forteller også at det har kostet mye. Både for kona Eva, som har vært mye hjemme og ventet, og for de tre guttene som ofte hadde sin far borte på arbeid i lange perioder.

Når en hører Gunnar fortelle om oppveksten, er det lite som tilsier at det skulle gå slik det har gjort. For å forstå litt av hvem han er vil denne boken gi et møte med viktige og

sentrale personer gjennom livet hans. Det er også flere hendelser i ung alder som har vært retningsgivende.

Fortellingen er stort sett kronologisk, men innimellom er det naturlig å forsere tidslinjen for å forstå helheten. Historiene og opplevelsene som beskrives er Gunnars egne opplevelser og tanker, og med tiden kan detaljer ha gått i glemmeboken. Det er denne reisen – fra Sunnmøre til verden, fra idé til handling, fra menneskelig begrensning til urokkelig kall – du inviteres med på i denne boken.

Kapittel 1

En villstyring fra Valderøy

Skodje legekantor 2023

Det er fredag 10. november 2023. Høstdagen på Skodje er vakker. På høyden over bygda ligger kirken flott plassert. En gammel skogbrukskommune som de siste årene har blitt et populært bosted for mennesker som pendler til jobb i Ålesund. Et landlig sted med skog, vann og fjell lett tilgjengelig. Denne sunnmørsbygda har vært Gunnar Hamnøys bosted siden 1958. Han har akkurat kommet hjem fra en tur til Kenya. Denne gangen var han på tur med sine to yngste sønner og deres familier som besøkte Kenya for første gang.

– Vi har grunn til å tro ...

Gunnar sitter i en stol. På den andre siden av kontorpulten sitter en kvinne i hvit frakk. Det er stille i rommet.

Han har vært på røntgen. Legen har ringt og oppfordret ham til å komme til kontoret hennes for en samtale.

– Vi har grunn til å tro at du har kreft i kroppen, sier hun.

– Gled dere i Herren. Han ser bort på legen og møter blikket hennes. – Vær ikke bekymret for noe.

Samtalen på legekontoret i Skodje tar en uventet vending. Han fortsetter:

– Legg alt dere har på hjertet fram for Gud, og Guds fred, som overgår all forstand, skal bevare deres hjerter og tanker i Kristus Jesus.

Den kvinnelige legen har akkurat gitt Gunnar Hamnøy beskjeden som er starten på slutten. Hans første reaksjon er et bibelvers. Han har alltid vært utradisjonell, så også når han mottar denne tøffe beskjeden. En mann som har vært radikal, modig og impulsiv, og som aldri har brydd seg særlig om hva andre tenker om ham.

Legen er usikker på hvordan hun skal respondere. Møtet med de to tusen år gamle ordene fra Paulus til filipperne må ha vært en uvant respons på et slikt alvorlig budskap. Gunnar ser legen i øynene og ber henne huske på dette:

– Jeg hører hva du sier, men den som tror på Gud har noe godt i vente.

Legen nikker og lover at dette skal hun ta med seg videre som et godt råd.

Solen er i ferd med å gå ned, og den vakre ettermiddagen kaster lav kveldssol over Sunnmøre. Gunnar går ut av legekontoret og setter seg i bilen for å kjøre hjem.

Gunnar Hamnøy liker ikke å skille seg ut materielt. På nititallet eide han en gammel beige Mercedes, importert brukt fra Tyskland. En seig og treg doning – men selvfølgelig en nytelse å kjøre, når den først kom opp i fart. Han hadde dårlig samvittighet for dette bilkjøpet. Kunne det passe seg for en predikant i Misjonssambandet å kjøre Mercedes? Derfor tok han mot til seg og spurte sin venn, nabo og bilmekaniker, Ole Bjørn Vik:

– Passer det seg for en som meg å kjøre Mercedes, Ole Bjørn?

Svaret kom kontant: – Gunnar, dette er jo en eldgammel bil.

Dermed kunne han kjøre videre med litt bedre samvittighet.

Da Gunnar kom hjem og fortalte Eva om sykdommen han hadde fått, ble guttene oppringt og informert om situasjonen. Budskapet ble mottatt med sorg og usikkerhet. Hva ville skje med far og bestefar nå? Det ble raskt bestemt at alle familiene skulle samles til felles julefeiring. Alvoret i situasjonen var stort, og fremtiden til den aktive mannen ble brått veldig usikker. Men takket være norsk helsevesen og legevitenskapen kan folk som får denne sykdommen ofte leve lenge. Gunnar har fått oppleve både å få god oppfølging på sykehuset og å ha en mester i himmelen som verner. Derfor har livet gått videre, og tross den alvorlige sykdommen har han fått besøke venner og prosjekter i Kenya. Han har reist rundt i Norge sammen med den nye lederen i NSP Aid, Anders Myrene, og engasjert enda flere. Og ikke minst har han fått bruke mer tid med kona Eva og resten av familien.

Se mulighetene

Reaksjonsmåten til Gunnar på sykdomsbudskapet var nok litt uvanlig. Men det er også typisk Gunnar. Han har brukt de små anledningene til å vitne om Jesus, eller til å engasjere mennesker i prosjektene sine. Han søker lett oppmerksomhet og får det i rikt monn. Kanskje er det derfor så mange er glade i ham og får tillit til ham. Han tar lett kontakt, hilser på mange og er genuint interessert i hvem han hilser på. Enten det er Jørgen Hattemaker eller kong Salomo, tar han seg tid.

Han er annerledes enn de fleste. Et godt eksempel på det er da han fikk nyss om at hotellkongen Arthur Buchardt hadde sansen for å bruke penger på å hjelpe andre. Gunnar fant ut at Buchardt hadde hemmelig telefonnummer, men via en «utro tjener» på et av hotellene fikk han likevel tak i det. Gunnar

ringte og møtte en telefonsvarer som sa at dersom det var en selger med et utmerket produkt, ville han ikke ringe opp igjen. Ellers kunne han bare si hvem han var, så kunne det hende han ville ringe tilbake. Gunnar presenterte seg og sa at han jobbet i Misjonssambandet. Noen sekunder etter ringte Arthur tilbake:

– Arthur, ringer du tilbake så raskt? sa Gunnar.

– Ja, jeg ble nysgjerrig da du sa at du jobbet i Misjonssambandet, svarte hotellkongen. – Jeg har forhandlet med dem om en hotelltomt, og det var dyktige folk.

Ifølge Buckhardt var ikke misjonsfolkene opptatt av å berike seg selv, men av å hjelpe andre. Dette var noe nytt for ham i forretningssammenheng og en innstilling han likte godt. Arthur lurte på hva Gunnar ville snakke om, og sunnmøringen svarte i bråkjekk stil:

– Jeg vil møte deg, for jeg skulle hatt noen av pengene dine.

Arthur likte tilnærmelsen og ville gjerne møtes. – Men da må du love meg eplekake og kaffe, forlangte han.

Dermed møttes de og har holdt kontakten helt frem til i dag.

Noen synes nok at Gunnar er pågående og litt for frimodig. De som står ham nær, har brukt karakteristikkene som «litt mye», «veldig snill», «raus», «pågående» – og mye annet. Men slik har han holdt på i snart seksti år – med stor frimodighet har han raust forkynt Guds ord. Overalt han har ferdes har folk blitt utsatt for denne frimodigheten. På butikken, i flyseter, i telefonen, på toget, på kafeen, ja kort og godt der han møter folk. Og mange har også kommet til tro på Jesus etter å ha hørt hans enkle vitnesbyrd. De fleste har nok tatt det som et godt investeringstips med himmelsk avkastning, uten å reflektere videre over budskapet.

Tilbakeblikk – Valderøy og røttene

Gunnar har stor interesse for familiehistorie. I skrivende stund, januar 2026, finnes det kun tjuefem personer i Norge som heter Hamnøy til etternavn. Alle er i familie. I Lofoten er det et fiskevær som heter Hamnøy, men ingen der har det som etternavn. Navnet Hamnøy er ikke gammelt. Oldefaren til Gunnar, Peder Knutsen Emblemsvåg, kom til en liten øy utenfor Valderøy som heter Uksebåsen. Her bosatte de seg tidlig på 1900-tallet. Øya gikk også under navnet Hamnøy, som skal bety at det er en god plass å ha dyr. Stedet ligger i skipsleia mellom Valderøy og Ellingsøy utenfor Ålesund, og er kun en kort båttur fra Valderøy. Hamnøya hadde flere bosettinger på den tiden og var et aktivt kystsamfunn. Før i tiden var det skikk for å ta stedsnavnet der man flyttet som etternavn, men navnet Uksebåsen falt ikke i smak hos oldefar Peder Emblemsvåg. Derfor søkte de om navneendring til Hamnøy, og slik ble familienavnet til (se bilde 1).

I dag er Hamnøya fraflyttet, og det eneste huset som står igjen er en gammel sjøbod. Gunnar hadde ofte drømt om å ta med storfamilien dit for å gå i gamle fotefar. Det var et stort ønske for ham å kunne vise frem øya han stammer fra. I 2019 skulle endelig drømmen oppfylles med storstilt dagstur. Ti pakker ferdigkjøpt fiskesuppe var innkjøpt og varmet opp, og godsakene ble fraktet i en stor kjele. En snill mann hadde sagt ja til å frakte slekta over fra Valderøy, men følget var så stort at båten måtte kjøre to vender. De som var med i første runde hadde etablert seg på en steinstrand, og sola skinte og stemningen var god da båten med resten av reisefølget nærmet seg land. Men plutselig skjøt båten fart og fløy opp på et undervannsskjær. Den tunge båten ble stående på skjæret og begynte å bikke over på siden. Frykten for at båten skulle velte

og slenge passasjerene over båtripa var overhengende. Mellomste sønn, Vidar, tenkte raskt og fikk båten i balanse ved å legge seg over på siden. Samtidig fikk kona til yngste bror, Elisabeth, ut en liten gummibåt og fikk rodd i land de minste barna. Hovedredningssentralen ble oppringt, og ikke lenge etter kom en lettboat fra Fiskeridirektoratets kystbåt og plukket opp de gjenværende passasjerene. Båten veltet heldigvis ikke, og da floa kom, fløt den av og gikk for egen maskin inn til land uten store skader. Men Hamnøyslekta sto dermed uten skyss og måtte være med Fiskeridirektoratet til land. Finalen på reisen kom da et av mannskapet skled på det våte dekket og mistet gryta med fiskesuppe utover. På nettavisen VG.no kunne en lese: «17 personer i havsnød utenfor Ålesund.» Dermed var turen komplett, og Hamnøya fikk fred fra de sytten slektsmedlemmene denne dagen.

Gunnar selv vokste da heller ikke opp på denne sagnom-suste holmen, men hadde sine første år på Valderøy. I dag er Valderøy kommunesenteret i Giske kommune, med det meste av tjenester den voksende befolkningen trenger. Med kun ti minutter i bil fra Ålesund har det blitt en attraktiv plass å bo for nyetablerte. Men da Gunnar vokste opp, var Valderøy helt annerledes. For å komme til og fra øya måtte en bruke rutebåt, frem til de undersjøiske tunnelene åpnet i 1987. «Bragd» gikk i fast rute mellom byen og øyene nord for Ålesund sentrum. Da Gunnar ble døpt, måtte de også i båt. Han ble døpt i Hamsund kirke, som i dag ligger i Haram kommune. Kirken på Valderøy kom først på starten av sekstitallet.

En liten kjernefamilie

Peder og Kjellaug Hamnøy var far og mor til Gunnar. De giftet seg i Skodje kirke, der Kjellaug kom fra, 3. juni 1946. I 1947 fikk Kjellaug og Peder ei jente som het Kirsti. Hun døde av sykdommen kikhoste da hun var seks uker gammel. Gunnar ble født 19. juli 1948, og i 1950 kom lillebror Leidulf. Lillesøster Kjellrun ble født i 1955 (se bilde 2).

Den lille familien bodde på loftet i huset til farfar Gustav og farmor Marie på Nordstranda på øya. Huset var ikke stort og var bygd på trettitallet. Her var det et lite kjøkken, et soverom og en stue. Det var rommene familien disponerte. Farfar Gustav var i yngre år fisker, slik folk flest på øya var. Farmoren Marie kom fra Slyngstad. Marie hadde mye arbeid med å strikke ullklær til folk på øya.

Begge Gunnars foreldre var aktive i bedehuslivet. De var med i musikklag, og faren spilte mandolin. De var ikke typisk lederpersoner, men var å regne med i organisasjonslivet. Far Peder jobbet på båt, og mor Kjellaug var blant annet syerske i tillegg til å være husmor. Kjellaug kom fra familien Otterlei fra Skodje og hadde mange søsken som var gründere. Her var det mange sterke personligheter, og de fikk utrettet mye gjennom sine bedrifter. Utover på femtitallet ønsket Kjellaug å flytte hjem til familien, og de bygde derfor hus på familiens eiendom på Skodje og flyttet dit i 1958. Da var Gunnar ti år gammel. Overgangen til Skodje ble ikke lett for barna. Både Gunnar og Leidulf ble mye mobbet på skolen. Samtidig kom en rekke helseplager for Gunnar.

Far Peder var fisker og eide en liten båt som het «Klegg». Gjennom familiens venner fikk han etter hvert jobb i firmaet M.J. Ødegaard. Dette rederiet drev med bergingsbåter og slepebåter, og han ble skipper ombord i båten «Lars» (se

bilde 3). Her var han eneste mannskap om bord. Han var både styrmann, matros, stuert og kaptein på skuta. For Peder var båten mer enn en arbeidsplass, den var også bolig hele uken. Slepebåten hjalp mange fartøy med forskjellige oppdrag. Det var ei svært enkel bysse under dekk, der faren kokte maten sin. I samme rom hadde han kjøpeplass, klesskap og matlager. Dusj og wc fantes ikke, og mat som ble liggende smakte det diesel av. Faren var en tøff sjømann, han var rolig og sikker på det han gjorde.

Noen ganger fikk Gunnar være med på båten. Han var stolt og kry av faren som kunne manøvrere som han gjorde. I all slags vær måtte han ut på sjøen – noen ganger for å hjelpe andre som var i nød. Peder var ofte rundt om i distriktet med frakteprammer. Da slepte han klippfisk fra forskjellige sjøboder som skulle til utskiping fra kai i Ålesund. Det var ofte amerikabåten som skulle frakte fisken videre til kunder rundt om i verden. Andre oppdrag kunne være å hjelpe båter som hadde fått motorproblem. Han hadde mange ulike og tøffe oppdrag, det var sannelig ikke et arbeid for pyser. Blant de mest krevende var da han var med på kabelstrekk over fjordene i Hardanger, Sogn og i Romsdalen.

Ulykken

I 1969 skulle livet til Peder og Kjellaug Hamnøy ta en dramatisk vending. Peder falt i båten han jobbet på og skadet ryggen. Føttene ble numne, og han gikk til en lege i Ålesund. Legen mente han hadde fått skippersyken og anbefalte ham å gå mye. Men Peder ble raskt dårligere og ble sendt videre til Molde og så til Rikshospitalet i Oslo. Skaden utviklet seg svært fort, og han ble mer og mer lammet i kroppen. På

Rikshospitalet vurderte legene om de kunne gjennomføre en større ryggoperasjon. De var svært usikre på om operasjonen ville hjelpe og fryktet at den kunne skape flere problemer. Men da de skjønnte at han kunne risikere å bli lam i hele kroppen, ble det bestemt operasjon. Føttene var da allerede lammet for livet, men heldigvis fikk de reddet resten av kroppen fra lammelse. Da Peder kom hjem til Skodje etter ett år på sykehus, hvor han også hadde rukket å bli aller første pasient på det nybygde sykehuset på Åse i Ålesund, hadde hans mørke hår endret farge til hvitt. Tiden på sykehuset hadde merket Peder for resten av livet. Han var da femti år gammel. Mor Kjellaug var førtifire og jobbet som møbeltapetserer på fabrikken til Br. Sperre i Spjelkavik. Hun tok et «kjærlighetens valg» og sluttet i arbeidet for å være hjemme og stelle sin skadde mann.

Gunnars far var fra da av pleietrengende, og det opplevdes svært dramatisk for en tøff sjømann. Hjelpebehovet ble gradvis større og større, og utfordringene for moren økte i takt med det. Det var ingen forsikring og minimalt med trygdehjelp å få. Familien på fem satt i en fortvilt økonomisk situasjon før han fikk innvilget uførepensjon – uten at de tre barna fikk noen særlig innsikt i det. I 1974 måtte huset bygges om for å tilpasses rullestolen, og i 1975 bygde Gunnar og Eva hus på nabotomta på Skodje for å være nær foreldrene.

Faren til Gunnar var en handlekraftig mann. Han var tålmodig og snill og klaget lite over situasjonen. Han fikk raskt kjøpt seg en bil med gass og brems på rattet og en liten tilhenger han kunne ha rullestol og annet utstyr i, for funksjonsnedsettelsen skulle ikke få ødelegge fremtiden. Ekteparet dro slik ofte på ferieturer med sin lille ekvipasje. Med Kjellaugs

tålmodighet og Peders optimisme fikk de to mange gode år tross sykdommen.

Villstyringen Gunnar

Gunnar beskriver sin egen barndom som god. De første barneårene på Valderøy ga en fri og god oppvekst. Her var det få farer og stor frihet, og sammen med lillebror Leidulf lekte han i fjøresteinene, bygde ting og fant på mye annen moro. Han var et aktivt barn som moren hadde et svare strev med å passe på – for ideer måtte testes ut, uansett hva det måtte koste. Som den gangen da han og broren tok med seg lillesøsteren i en barnevogn opp en liten bakke på Valderøy. De ville teste ut hvor langt de klarte å hoppe med vognen. Gunnar løp ned bakken med vogn og lillesøster Kjellrun, mens Leidulf lå i veikanten og skulle måle svevet. Idet barnevognen mistet bakkekontakten, slapp Gunnar taket, og et nervepirrende øyeblikk levde vognen sitt eget liv, før den landet og veltet kast i kast med jenta oppi. Heldigvis gikk alt bra. Brødrene ville bare teste ut hvor langt en barnevogn kunne fly. Når Gunnar forteller om hvor ofte moren ble frustrert og oppgitt på ham, minner det mye om historiene om Emil i Lønneberget. Hjemme måtte moren spikre ei fjøl foran alle blomsterpottene, så han ikke skulle rive dem ned. Hun bandt fast ovnsdøra slik at han ikke skulle rote ut aske, og bilder på veggen var det få av, for villstyringen roterte bildene som hang på en spiker.

En grensesprengende gutt som Gunnar måtte innimellom til legen for tilsyn. Nærmeste lege var i Ålesund sentrum, og fra Valderøy gikk det rutebåt noen ganger om dagen. En dag hadde Gunnar fått et dypt kutt i pannen, og moren måtte ta ham med i båt til legen i byen. Da de kom hjem, gikk gutten

opp i andre etasje, satte seg på rekkverket og seilte ned i første etasje – hvor det sto en sinkbøtte i bunnen av trappen. Gunnar klarte ikke å stoppe, stupte opp i bøtta og fikk et nytt dypt kutt, denne gangen i haken. Da ble det ikke aktuelt å ta båten til byen for å sy igjen, så mor sydde gutten selv (se bilde 4)!

Gunnar er glad i å fortelle om disse minnene med søsknene. En gang klarte han å overbevise broren om at dersom han kastet et kosteskaft gjennom et vindu hardt og raskt nok, ville ikke vinduet knuse, men kun få et lite hull. Leidulf trodde selvsagt på storebroren, og dermed kastet Gunnar kosteskaftet som et spyd mot vinduet for å demonstrere. Det gikk som det måtte gå. Vinduet knuste, og dermed ble det bråk igjen.

En annen gang hadde moren kledd opp de to guttene i nye dresser. De skulle til frisøren, og da måtte de være velkleddede og fine. Moren sydde for det meste alle klærne til barna. I ventetiden før de skulle gå, lurte de to seg ned i kjelleren. Her hadde bestefaren Gustav en jerngryte hengende, full av lyse, en sort tjærelignende masse som han brukte til å smøre bunnen av båter og skoene sine. Gryta var stor og tung, men med kreativitet fikk de to guttene løftet den ned. Med nye, rene dresser sølte de to lysen utover og smurte inn sine egne lekebåter som de hadde i kjelleren. Da moren fant dem, var de svarte og skitne, men hun tok dem like godt med til frisøren slik de var. Nå kunne folk på øya få se hva hun hadde å stri med.

Da Gunnar begynte på skolen, skulle de ta pirquetprøve for å se om de var smittet av tuberkulose. Dette var farlige sykdommer som også den nærmeste familien til Gunnar tidligere var rammet av. Underarmen fikk to små risp av en steril stift, og en veske ble tømt på såret for å se hvilke utslag testen ga. Dette syntes Gunnar var spennende, og han ville gjerne

prøve ut en slik test på noen andre. En jente i nabolaget ble offeret, og med to små risp på armen ble jenta «testet». Men verktøyet Gunnar brukte var ikke sterilt, og jenta fikk betennelse i sårene. Det gikk bra til slutt, men kunne gått langt verre. Av mer uskyldige minner var da de laget «kakao» og serverte andre barn på øya. Rød murstein ble knust og malt til et fint pulver som ble rørt i vann. Massen så ut som kakao, men for de som drakk ble opplevelsen guffen.

Som baby hadde Gunnar mye øreverk. Eneste behandling han fikk på slutten av førtitallet var at legen stakk hull på trommehinnen. Disse gjentatte smertene førte etter hvert til kronisk lidelse i øret. Gunnar og moren reiste fra lege til lege uten å få hjelp og forståelse. Da han var ti år, ble han sendt til Molde for å få eksperthjelp, men operasjonen ble utsatt flere ganger. Veien til Molde skulle han etter hvert bli godt kjent med. Han fikk hjelp på St. Carolus sykehus i romsdalsbyen for de store øreplagene, men etter hvert fikk han også hyppige bihulebetennelser, og over førti ganger reiste han og moren til Molde for å skylle og stikke opp bihulene. Gunnar beskriver behandlingen som ren tortur for en ung gutt. Et spydlignende instrument ble stukket opp i nesen, gjennom brusken og inn til bihulene – naturlig nok en svært smertefull prosess. Likevel tiltok øreverken stadig igjen, og han ble til slutt operert i øret. De fjernet hammer og ambolt, noe som førte til at Gunnars hørsel ble veldig svekket.

Gründerånden til Gunnar ble tidlig vekket, og han hadde sommerjobber både på gartnerier, i butikken til JE Devold i Ålesund og på staselige Solnør Gård. På sistnevnte serverte mor i huset villaks fra elva til både gårdsfolk og arbeidsfolk – en stor opplevelse for arbeidskaren Gunnar, som ikke var vant til ferskvannsfisk. Men aller mest våknet gründeren

når blåbærene var modne, for da tok han ofte sykkel og bærplukkeren og dro ut i skogene rundt Skodje, hvor det var mye bær å finne. Om kvelden og ofte til langt på natt satt han i vaskekjelleren hjemme og rensket blåbær, før han doserte dem over i bærkurver. Onkel Martinus hadde fast torgplass i Ålesund hvor han solgte tomater, agurker og blomster, og Gunnar fikk være med onkelen og selge bær for kr 1,50 pr. korg. En sommer plukket og solgte han nesten 250 kilo. Den dag i dag er Gunnar en ivrig bærplukker, og han er raskt ute med bærplukkeren når anledningen byr seg (se bilde 5).

Et gryende kall

Gunnar hadde en barndom med mye leiraktivitet og kristne stevner, og han tilbrakte mange timer på bedehusbenkene både på Valderøy og Skodje. Han hadde sterke møter med misjonærer som fortalte og viste lysbilder fra fremmede steder på jorden. Allerede som fireåring fikk han sitt første diplom for trofast oppmøte på søndagsskolen. Sommeren 1958 var det Generalforsamling for Misjonssambandet i Molde, og den misjonsinteresserte unggutten ville være med på stormøtet. Det var ikke lett å få med så mange andre som reisefølge, men han fikk overtalt bestefar Gustav til å bli med. Det var nok uvanlig for en tiåring å ville dra på slike møter, men han og bestefaren var ofte på slike stormøter og bibelkurs. Gunnar opplevde det trygt og fint å være på slikt – selv da han som fjorten-femtenåring dro på kristent stevne sammen med onkel Lauritz og noen jevngamle fettere. Onkel Lauritz hadde et enkelt syn på barneoppdragelse og lot like godt guttene kjøre mens han selv la seg til å sove i baksetet. Turen gikk bra, men vel fremme hadde onkelen glemt teltet.

Likevel fikk de en fin tur, i et provisorisk telt laget av et ullteppe.

I tillegg til de nevnte helseplagene slet Gunnar med stamming. Det var vanskelig å lese og svare høyt på skolen. Stammeningen var plagsom for ham. Etter framhaldsskolen var Gunnar fjorten år, og han fikk da tilbud om å reise på spesialskole for unge med stammeproblem. Femten år gammel reiste han til Søndre Land og Halmrast spesialskole for talehemmede. Gunnar var aldri redd for å skjule troen sin, men det skulle bli et tøft år for den unge kristne sunnmøringen. Han slapp ikke unna mobbing og plaging her heller. Men mye godt kom også ut av året. I tillegg til å lære taleteknikker, fikk Gunnar sin første opplevelse av å lede et annet menneske til Jesus. Han ble kjent med Tormod fra Stjørdal, og de to fikk et fortrolig forhold som ledet til omvendelse for trønderen. Tormod ble senere prest. For Gunnar ble det et første møte med et kall som fulgte ham videre i livet.

Opplevelsen med Tormod må ha gitt Gunnar en tanke om hva Gud ville med livet hans. Men han var ennå ung, og stammeproblemet var en stor utfordring i dagliglivet. Tanken på å skulle formidle noe for andre var vanskelig å leve med. Med helseplager og stamming hadde han alle forutsetninger for *ikke* å bli en som skulle snakke høyt foran andre.

For den som har hørt Gunnar Hamnøy snakke fra en scene og talerstol, kan det fremstå rart at han har gått på spesialskole for stamming. I offentligheten har stammeningen sjelden vært et problem. Trolig har helsevanskene og mobbing gitt ham en holdning til livet om at ingenting skal være en hindring, og det har gjort ham uredde og modig i ulike valg i livet.

Det var bedehuset på Skodje som var det åndelige hjemmet. Det var også her han sa endelig ja til Jesus i 1961, tretten år gammel. Det skjedde på et møte med lederen i Sunnmøre

Indremisjon, Ottar Istad. Mange mennesker kom på møtene, og en kveld han skulle gå hjem, spurte moren om han ikke skulle stoppe igjen og si ja til Jesus. Det var det som trengtes. Gunnar husker at Istad, moren og sokneprest Karl Johan Buhaug ba for ham denne kvelden. Etterpå fikk han et lite gullkors av moren, som faren hadde brukt tidligere. Korset festet han på jakka som et vitnesbyrd for alle om at nå var han kristen. Den gangen hadde guttene slike kors festet på jakkeslag, mens jentene hadde smykke rundt halsen. Han forteller at det ikke ble lettere på skolen av gaven fra mor. Han hadde ofte lyst til å skjule korset, men lot det være på jakkeslaget.

Selv om det var Indremisjonen og Misjonssambandet som var de dominerende organisasjonene på Skodje, var det ofte innslag av andre organisasjoner som også hadde hele verden som fokus. Et slikt møte med verden fikk han også på leir. I 1958, da Gunnar var ti år gammel, var han på leir i Solevågen. Bergliot Strømmen fra Skodje arbeidet som barneverner i Det Norske Misjonsselskap (NMS) og tok med mange gutter på gutteleir. Sommeren 1958 var det 100 år siden det første mennesket i Zululand i Sør-Afrika tok imot evangeliet og ble døpt. Misjonær Schrøder i NMS reiste dit i 1842, og etter seksten års arbeid var det endelig en som ville bli døpt som kristen, en jente ved navn Maten Vase. Fortellingen om Maten Vase gjorde sterkt inntrykk på Gunnar, og han opplevde et kall på denne leiren. Dette ville han også være med på. Han ville gjøre det mulig for folk som ikke hadde fått evangeliet å bli kjent med Jesus.